

PROMs in de Nefrologie

Nederlandse Nefrologiedagen
26 maart 2019

Disclosure

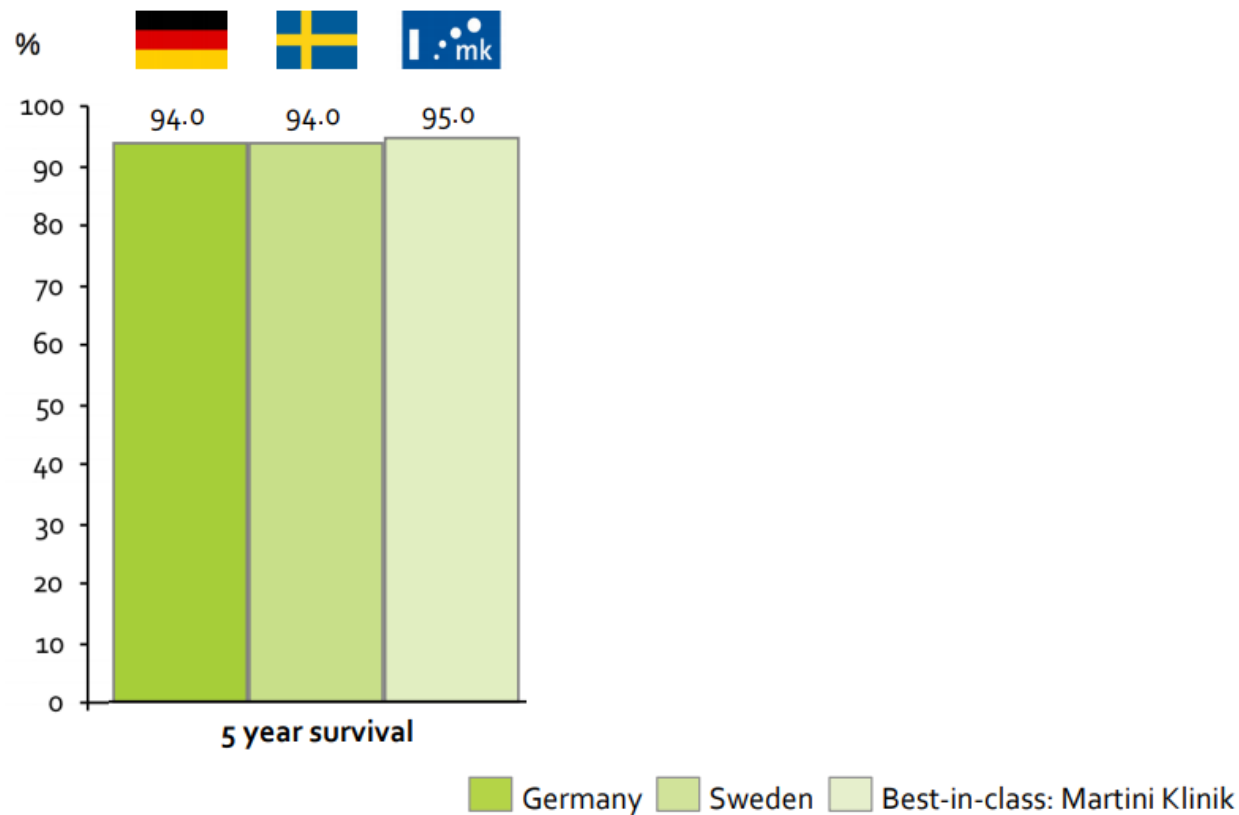
Geen belangenverstrengeling

Operatie geslaagd...

Belangrijke uitkomsten in beeld?

Voorbeeld: uitkomsten na prostaat kanker chirurgie

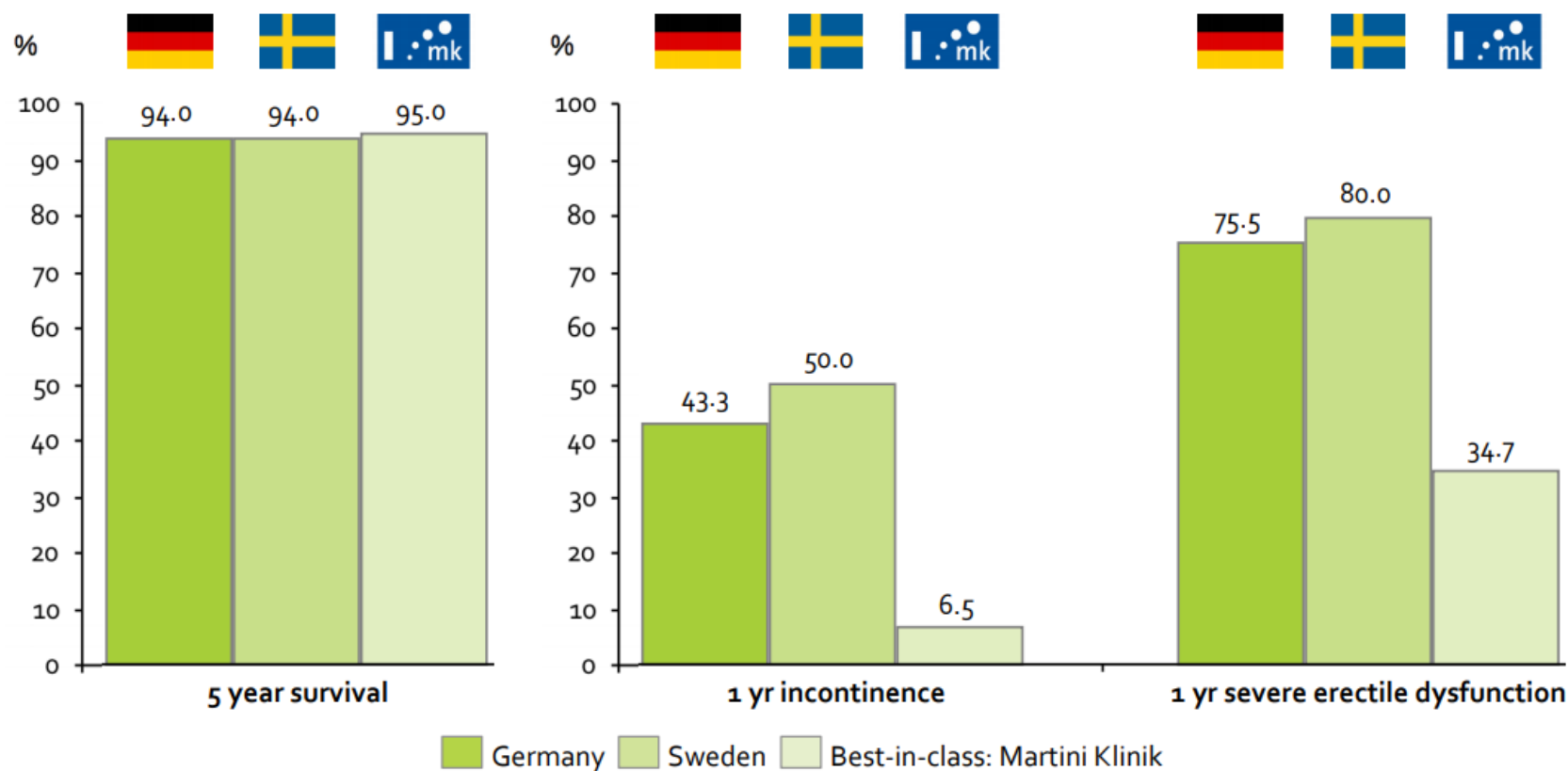

Swedish data rough estimates from graphs; Source: National quality report for the year of diagnosis 2012 from the National Prostate Cancer Register (NPCR) Sweden, Martini Klinik, BARMER GEK Report Krankenhaus 2012, Patient-reported outcomes (EORTC-PSM), 1 year after treatment, 2010

Bron: ICHOM, The Older Person Standard Set, 2016.

Belangrijke uitkomsten in beeld?

Voorbeeld: uitkomsten na prostaat kanker chirurgie

Swedish data rough estimates from graphs; Source: National quality report for the year of diagnosis 2012 from the National Prostate Cancer Register (NPCR) Sweden, Martini Klinik, BARMER GEK Report Krankenhaus 2012, Patient-reported outcomes (EORTC-PSM), 1 year after treatment, 2010

Bron: ICHOM, The Older Person Standard Set, 2016.

Patient-reported outcome measures (PROMs)

PRO = Patiënt gerapporteerde uitkomst

- Aspecten van **ervaren gezondheid** die het beste te meten zijn door het te vragen aan de patiënt zelf
- Bijvoorbeeld: kwaliteit van leven, ziektepercepties & symptomen

“Ervaren gezondheid” → Bijv. signs vs symptoms

Sign: uiting van ziekte die extern kan worden waargenomen

bijv. huiduitslag, lage bloeddruk, gewichtsverlies

Symptom: subjectief, waar te nemen door de persoon die het ervaart

bijv. jeuk, duizeligheid, verminderde eetlust

Een **PROM** is een tool of **vragenlijst** om PROs te meten

Uitkomsten bij patiënten met nierziekten

Patiënten met chronische nierziekten ervaren een verminderde **kwiteit van leven** en verschillende fysieke en psychosociale **symptomen**

Uitkomsten soms niet herkend en onbehandeld, bijv. symptomen:

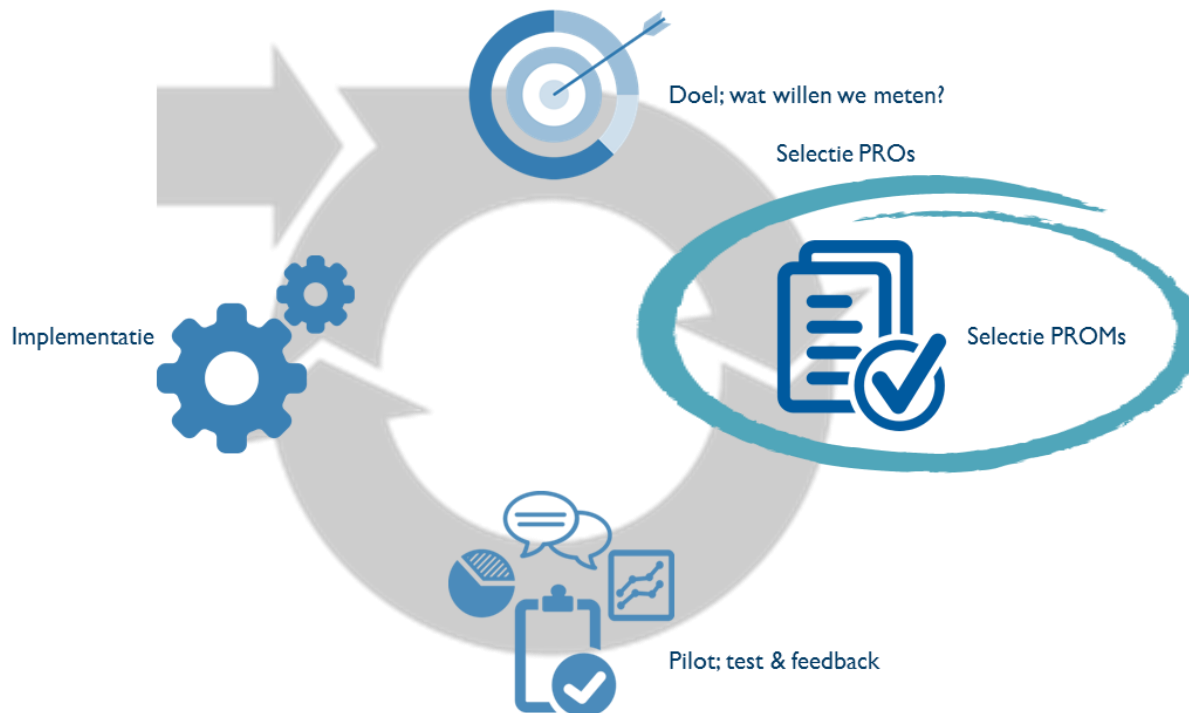
- Patiënt terughoudend in benoemen symptomen
- Medisch team onderschat aantal en ernst van symptomen

Het meten van patiënt uitkomsten kan inzicht en richting geven → PROMs

PROMs in de Nefrologie – PROMs-NNL

- Ontwikkeling en implementatie van PROMs in de Nefrologie
- Onderdeel van Renine

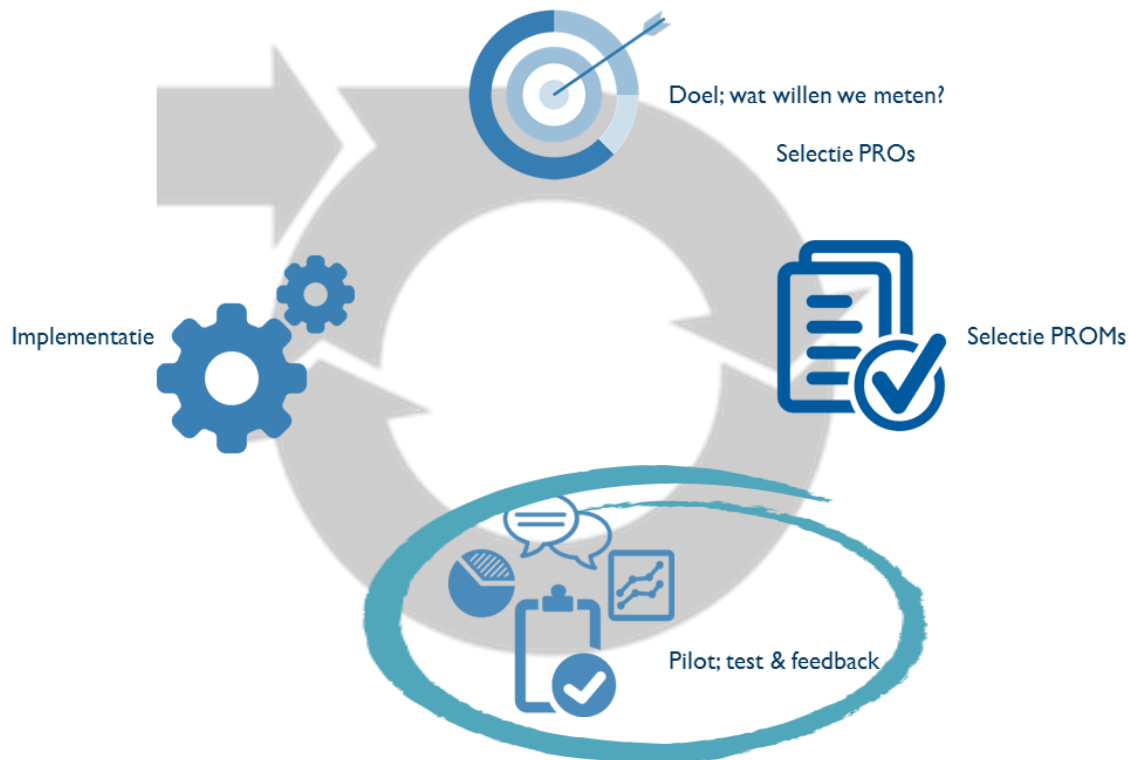

Vragenlijsten:
Dialysis Symptom Index (DSI)
12-item Short Form (SF-12)

PROMs in de Nefrologie – PROMs-NNL

- Ontwikkeling en implementatie van PROMs in de Nefrologie
- Onderdeel van Renine

Vragenlijsten:
Dialysis Symptom Index (DSI)
12-item Short Form (SF-12)

Pilot PROMs in patiënten die dialyseren

Populatie

- Patiënten die dialyseren
- 16 deelnemende centra
  - 26% van patiënten die dialyseren in Nederland

PROMs

- Kwaliteit van leven (SF-12) & Symptomen (DSI)
- 3 meetpunten: 0, 3, 6 maanden

Beschrijvende studie, kwantitatief en kwalitatief deel:

- Pilot data: evaluatie respons, uitkomsten en centrum variatie
- Focus groep: hoe denken patiënten over het gebruik van PROMs

Responspercentages

Responspercentages

- 512 patiënten deelgenomen (36%)
- 908 PROMs ingevuld (24%)
- 170 patiënten (12%) namen deel op elk meetmoment

Responders vs non-responders

- Responder = patiënt die tenminste 1x heeft deelgenomen (N=512)
- Verschillen in karakteristieken tussen responders en non-responders

Karakteristieken van responders en non-responders

	Responder N=512	Non-responder N=928
Geslacht (man)	67.9%	57.1%
Leeftijd (jaren, gem. $\pm$ SD)	66.6 $\pm$ 13.8	64.7 $\pm$ 16.0
SES		
Laag	24.1%	36.5%
Gemiddeld	62.6%	51.5%
Hoog	13.4%	12.0%
Dialyse modaliteit		
HD centrum	82.6%	82.3%
HD thuis	3.7%	5.9%
PD	13.8%	11.7%
Duur RRT (jaren, gem. $\pm$ SD)	2.5 $\pm$ 3.8	3.1 $\pm$ 3.4

SES: sociaal economische status, HD: hemodialyse, PD: peritoneaal dialyse, RRT: nierfunctie vervangende therapie. Duur RRT gepresenteerd als geometrisch gemiddelde $\pm$ SD.

Responders vs non-responders

Responspercentages

- 512 patiënten deelgenomen (36%)
- 908 PROMs ingevuld (24%)
- 170 patiënten (12%) namen deel op elk meetmoment

Responders vs non-responders

- Responder = patiënt die tenminste 1x heeft deelgenomen (N=512)
- Verschillen in karakteristieken tussen responders en non-responders

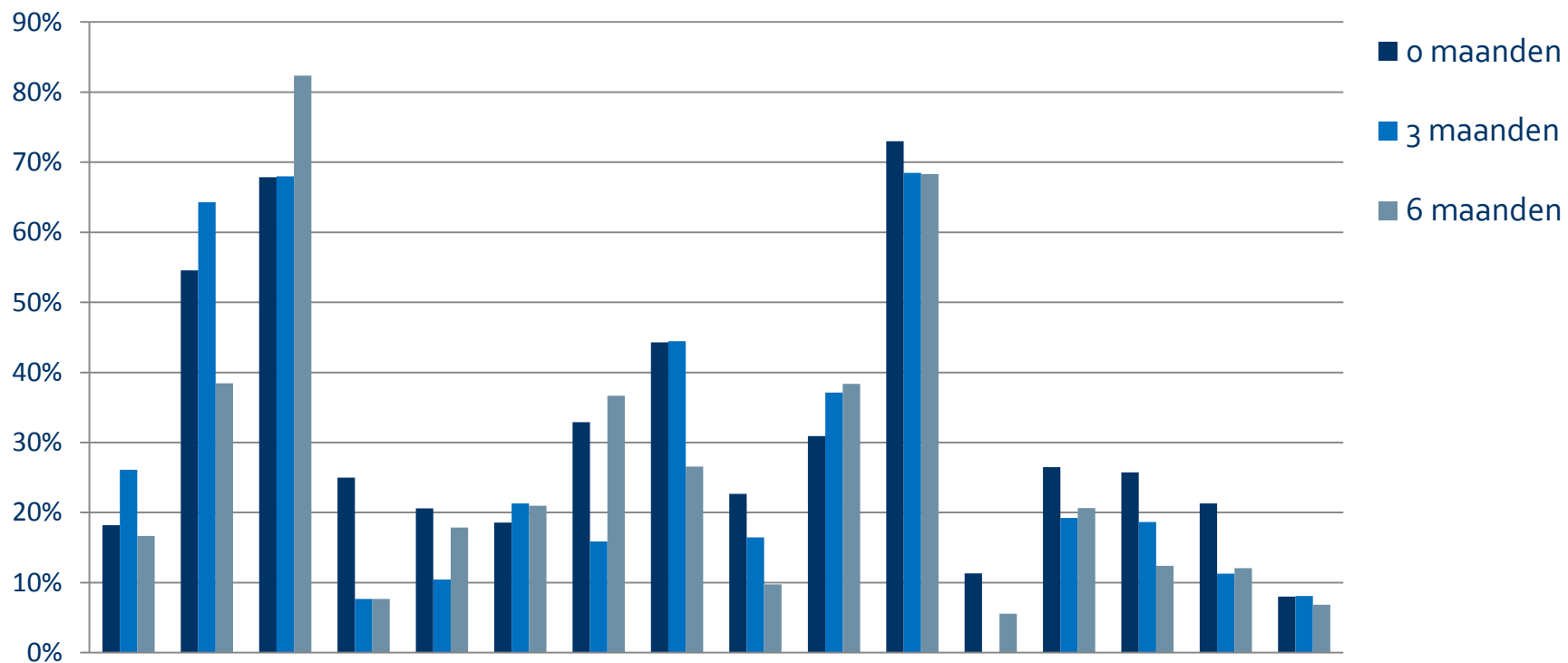
Karakteristieken van responders en non-responders

	Responder N=512	Non-responder N=928
Geslacht (man)	67.9%	57.1%
Leeftijd (jaren, gem. $\pm$ SD)	66.6 $\pm$ 13.8	64.7 $\pm$ 16.0
SES		
Laag	24.1%	36.5%
Gemiddeld	62.6%	51.5%
Hoog	13.4%	12.0%
Dialyse modaliteit		
HD centrum	82.6%	82.3%
HD thuis	3.7%	5.9%
PD	13.8%	11.7%
Duur RRT (jaren, gem. $\pm$ SD)	2.5 $\pm$ 3.8	3.1 $\pm$ 3.4

SES: sociaal economische status, HD: hemodialyse, PD: peritoneaal dialyse, RRT: nierfunctie vervangende therapie. Duur RRT gepresenteerd als geometrisch gemiddelde $\pm$ SD.

Responspercentages

Grote variatie in responspercentages tussen centra: 6% - 70%

Responspercentage per meetpunt in 16 pilot centra
Centra staan gesorteerd (van laag naar hoog) op het aantal dialyse patiënten

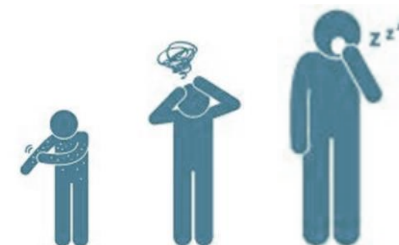
Symptoomlast in patiënten die dialyseren

Symptomen

- Patiënten ervaren gemiddeld 11 symptomen (schaal: 0-30)
- Mediane score symptoom last van 31 ('nogal wat last') (schaal: 0-150)

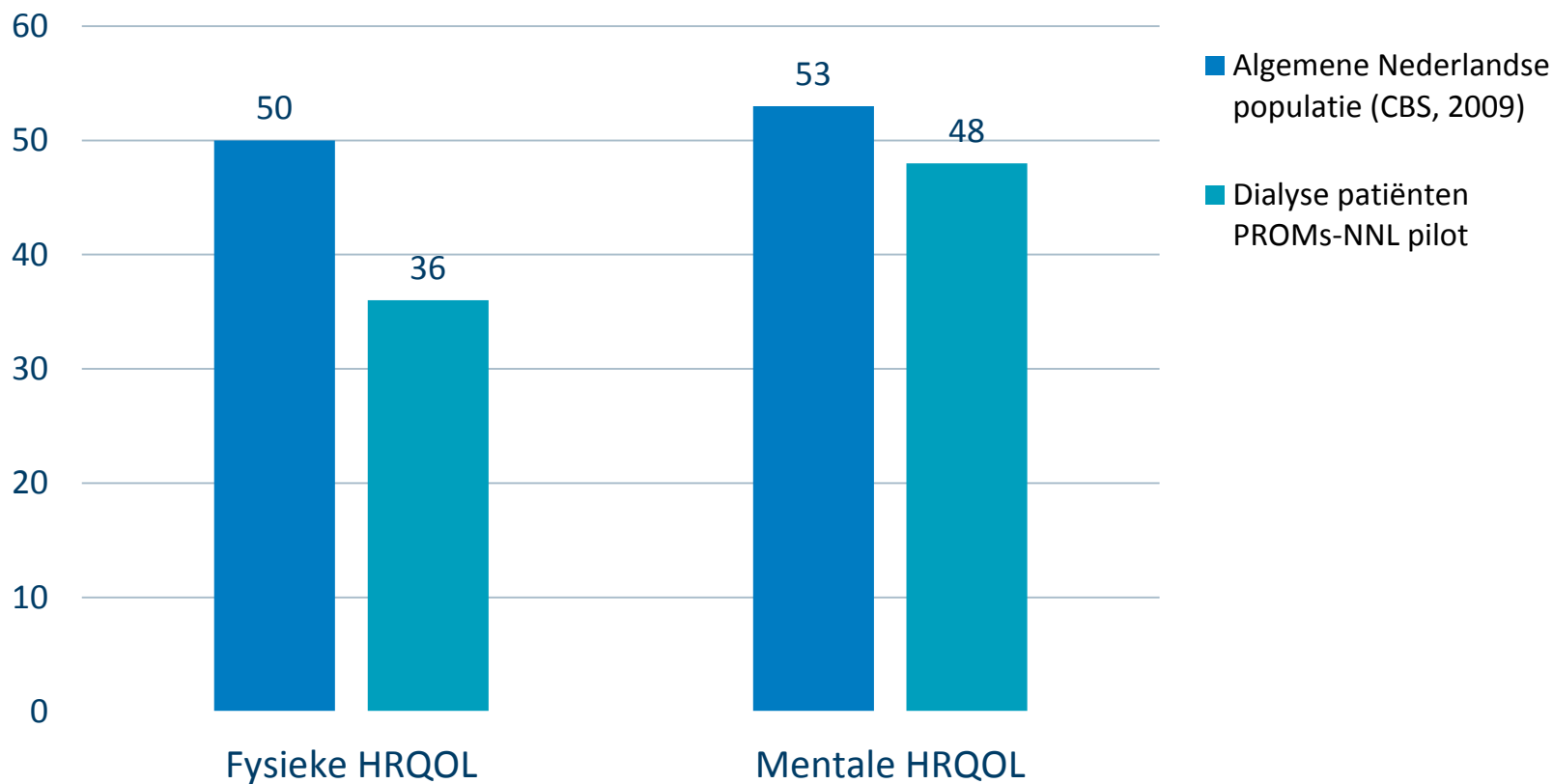
Frequentie vs last van symptomen

	Meest voorkomende symptomen	Symptomen met hoogste ervaren last
1	Vermoeidheid	Moeite om sexueel opgewonden te raken
2	Droge huid	Moeite om in slaap te vallen
3	Moeite om in slaap te blijven	Verminderde interesse in seks
4	Spier krampen	Vermoeidheid
5	Jeuk	Pijnlijke botten of gewrichten

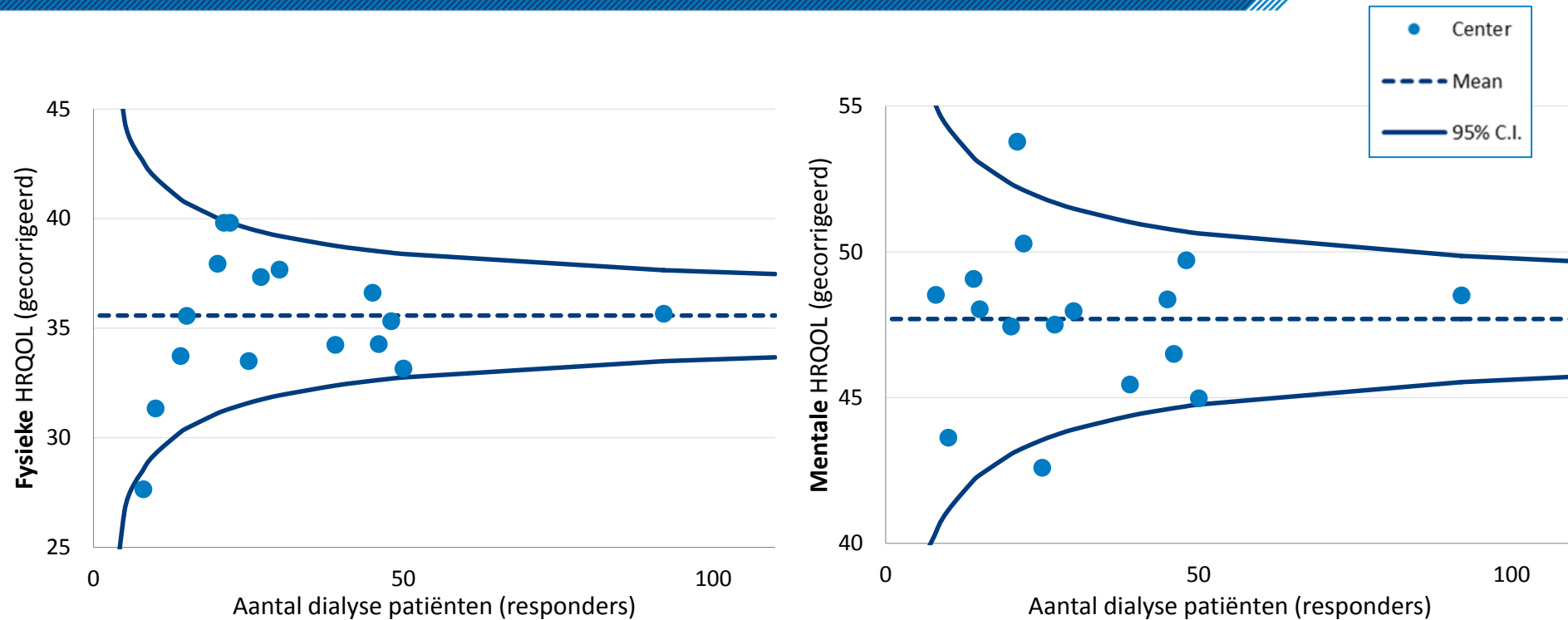

Kwaliteit van leven bij patiënten die dialyseren

Fysieke en mentale gezondheid-gerelateerde kwaliteit van leven (HRQOL)

Centrum variatie in uitkomsten

- Geen verschil in score tussen centrum en landelijk gemiddelde (voor bijna alle centra)
- Geen centrum-effect geobserveerd voor uitkomsten (HRQOL en symptoomlast)

Centrum scores zijn gecorrigeerd voor geslacht, leeftijd, sociaal economische status, primaire nierziekte, dialyse modaliteit en tijd sinds start nierfunctie vervangende behandeling.

Bespreken individuele PROM scores

Kwaliteit van leven	Uw antwoord
1 Hoe zou u over het algemeen uw gezondheid noemen?	Zeer goed
2 Wordt u door uw gezondheid beperkt bij matige inspanning, zoals een tafel verplaatsen, stofzuigen, zwemmen of fietsen?	Ja, een beetje beperkt
3 Wordt u door uw gezondheid beperkt als u een paar trappen moet oplopen?	Nee, helemaal niet beperkt
4 Lichamelijke gezondheid: u heeft minder bereikt dan u zou willen?	Nee
5 Lichamelijke gezondheid: u was beperkt in het soort werk of het soort bezigheden	Ja
6 Emotionele problemen: u heeft minder bereikt dan u zou willen?	Ja
7 Emotionele problemen: u deed uw werk of andere bezigheden niet zo zorgvuldig als gewoonlijk?	Nee

23 Nerveus gevoel	Ja, een beetje last
24 Moeite om in slaap te vallen	Nee
25 Verstopping	Nee
26 Geïrriteerd gevoel	Ja, een beetje last
27 Verdrietig	Nee
28 Angstig gevoel	Nee
29 Verminderde interesse in seks	Ja, veel last
30 Problemen om seksueel opgewonden te raken	Ja, veel last
Symptoom overig 1:	Nee
Symptoom overig 2:	Nee
Symptoom overig 3:	Nee

Aantal klachten

U hebt **8** klachten ervaren in de afgelopen week. Gemiddeld ligt dit bij dialysepatiënten op 11 klachten. U hebt dus minder klachten dan andere dialysepatiënten.

Bespreken individuele PROM scores

- Patiënten en zorgverleners ervaren het bespreken van de ervaren kwaliteit van leven en symptomen als zeer **inzichtelijk en waardevol**
- Patiënten gaven aan dat PROMs een bijdrage kunnen leveren aan het **gesprek** tussen de patiënt en zorgverlener en **‘samen beslissen’**
- Volgende stap: verder onderzoek naar hoe PROMs het beste kunnen worden gebruikt binnen de klinische praktijk

Conclusie

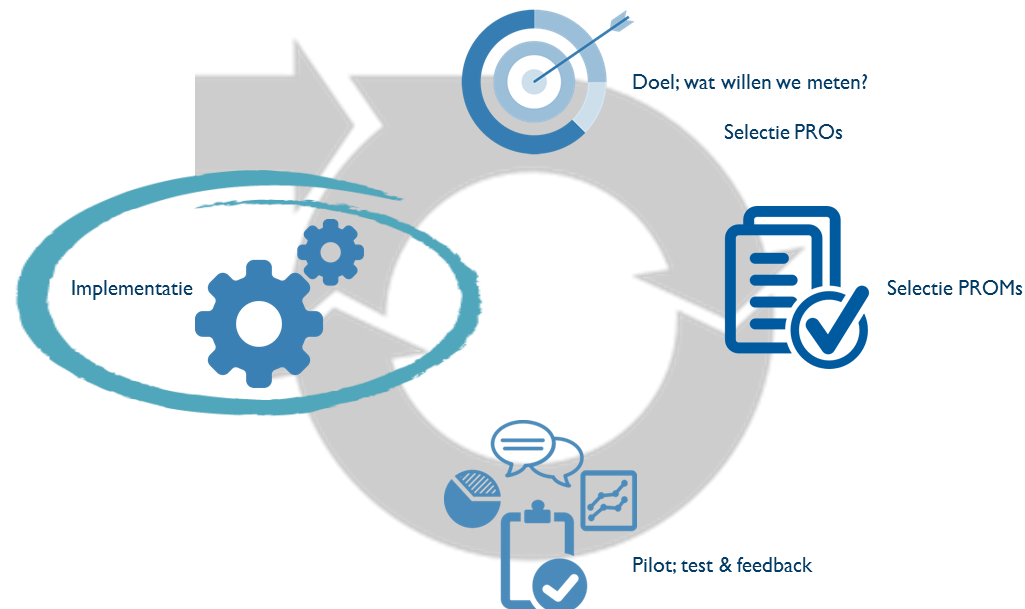
Eerste resultaten van PROMs in de nefrologie:

- Lage response met grote verschillen tussen de centra
- Verminderde kwaliteit van leven en hoge symptoom last
- Individuele terugkoppeling wordt als zeer waardevol ervaren

Volgende stap: implementatie

- Verhogen respons
- Onderzoek naar gebruik van PROMs in de praktijk

Dank aan iedereen die heeft bijgedragen!

Acknowledgements

Patiënten en experts die hebben bijgedragen

Nierpatiënten Vereniging Nederland

Joris Rotmans

Noeleen Berkhout-Byrne

Giel van Rijn

Nefrovisie

Financiële ondersteuning

Nierstichting

Patiëntenfederatie Nederland (KIDZ programma)

Zorgverzekeraars Nederland (Stichting Miletus)

Overige projectleden PROMs-NNL

Friedo Dekker

Marc Hemmelder

Hans Bart

Frans van Ittersum

Karen Prantl

Martijn Leegte

Yvette Meuleman

Willem Jan Bos

Voor meer informatie:

Esmee van der Willik: emvdwillik@lumc.nl